

Ennetuse valdkonna 2028+ riigiplaani ettepanekud

Anniki Lai

SOTSIAALMINISTEERIUM

Probleemid, mida lahendada

- **Ennetussüsteem on igal tasandil killustatud** ning tegevused ei ole koordineeritud.
- Elustiiliga seotud **haigused ja riskikäitumine suurendavad tervise-, sotsiaal- ja turvalisuse valdkonna kulusid** ja koormust.
- **Ennetuse rahastus on projektipõhine** ja ebastabiilne.
- **Teaduspõhised lahendused ei jõua poliitikasse** ja praktikasse süsteemselt.
- Vaimse tervise **abi kättesaadavus on piirkonniti ebaühtlane** ja ei vasta järjest kasvavale nõudlusele ega inimeste ootustele.
- Vaimse tervise valdkonnas puudub **piisav tööjõud** ja olemasolevad spetsialistid on ülekoormatud. Ennetusvaldkonna **spetsialistide pädevused ja ressursid on ebapiisavad**.
- **Esmatasand ei ole valmis** vaimse tervise probleeme tõhusalt käsitlema.

Rahvatervishoiu reform haiguste ennetamiseks ja riskikäitumise vähendamiseks

- Eelarve on **27 miljonit** eurot
- Reformi eesmärk on luua Eestis **jätkusuutlik, ühtne ja teaduspõhine ennetussüsteem**, mis vähendab riskikäitumist, haiguskoormust ning parandab rahvastiku tervist ja heaolu.
- Reform **ühendab rahvatervise, nakkushaiguste ja keskkonnatervise tervikuks** ning parandab kriisikindlust ja ohuolukorras reageerimise võimekust.
- Reform jätkab osaliselt Norra projektist (2026-2029) alustatud tegevusi.

Tegevused:

- **Ennetussüsteemi väljaarendamine riigi- ja kohalikul tasandil:** rahastus-, hindamis- ja kvaliteedimudeli rakendamine.
- **EnnetusHUB** kompetentsikeskuse loomine.
- **Spetsialistide ja kohalike omavalitsuste võimestamine** ning **digitaalse otsustustoe loomine.**
- **Uute ennetustegevuste loomine** ning **olemasolevate ennetustegevuste arendamise toetamine.**
 - **Personaalsete ennetusteenuste arendamine** komplekssete terviseriskide ja riskikäitumise vähendamiseks.

Vaimse tervise ravi- ja kogukonnateenuste reform

- Eelarve on **202 miljonit** eurot (millest 180 miljonit infra kaasajastamine)
- Reformi eesmärk on **tagada, et abi jõuaks inimesteni kiiresti, efektiivselt ja sõltumata elukohast ning rakendada terviklik astmelise abi mudel**, mis võimaldab pakkuda vaimse tervise tuge varajases faasis.

Tegevused:

- Astmelise abi **mudeli üle-eestiline rakendamine ja laiendamine**.
- **Kogukondade ja esmatasandi tervishoiu tugevdamine** vaimse tervise käsitlemisel.
- Elukaareüleselt valdkonnaülese uimastite (sh alkoholi ja nikotiini) tarvitamise varajase märkamise ja sekkumise mudeli rakendamine ja laiendamine.
- Uimasteid tarvitavatele inimestele **toetavate teenuste/sekkumiste loomine** ning **raviteenuste arendamine**.
- **Psühhiaatrilise ravi kvaliteedi** tõstmine ja **keskkonna nüüdisajastamine**.

Arutelu ja küsimused

SOTSIAALMINISTEERIUM